
O języku polskim.

Obyczaje 16, 17

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

„Kręgu z Krzyżowej”- nie jest z założenia muzeum, lecz przede wszystkim warszta-tem naukowym dla odkrywczego i twórcze-go obcowania z historią. Jest to miejsce dyskusji i spotkań, wspólnej refleksji nad historią i przyszłością. Istotnym elementem działalności Miejsca Pamięci jest działalność dydaktyczna. Takie „żywe uprawianie pamięci” na bazie szczególnej atmosfery tego miejsca jest możliwe m. in. dzięki Fundacji im. Mercatora, która zaprasza do Krzyżowej stypendystów z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, aby pracowali nad własnymi projektami związanymi merytorycznie z ideą Miejsca Pamięci oraz wzbogacali działalność programową Fundacji poprzez wykłady, koncerty, wystawy, warsztaty czy publikacje. Dla gości odwiedzających Krzyżową Miejsce Pamięci organizuje krótkie programy oraz wystawy.

DROGA PAMIĘCI

Krzyżowa to jeden z nielicznych przykładów współpracy, która odbywa się nie tyle na bazie, co w kontekście pamięci o zbrodniach nazizmu. To miejsce uświadamia, że wszechogarniający systemem III Rzeszy nie zdeprawował całego niemieckiego społeczeństwa, że znalazło się w nim także wielu „sprawiedliwych”. Skonfrontowanie naszych czarno- białych wyobrażeń na temat Niemców ze świadectwem Krzyżowej przyczynia się nie tylko do odkrywania długo negowanej niemieckiej przeszłości

Śląska, ale także stymuluje powstawanie nowej, polsko- niemieckiej świadomości historycznej. Za swoją działalność Fundacja „Krzyżowa”, jako pierwsza instytucja w Polsce, została uhonorowana w listopadzie 2000 roku Krzyżem z Coventry. Ten prosty krucyfiks zrobiony z gwoździ znalezionych na zgłiszczach zbombardowanej w 1940 roku katedry w Coventry, jest od blisko 60 lat przyznawany przez gospodarzy tego miejsca różnym organizacjom na całym świecie zaangażowanym w pracę służącą pojednaniu. To symbol porozumienia i przebaczenia, ale i jednoznaczne ostrzeżenie przed podążaniem drogą nienawiści rasowej, chciwości, zazdrości i obojętności wobec nieszczęścia drugich.

Na Mszy Pojednania nie było nikogo z rodziny byłych właścicieli majątku. Choć wnuk hrabiego dostał na tę uroczystość zaproszenie od kanclerza Kohla, nie przyjął go ze względu na kateryczny sprzeciw swojej babki, wdowy po zamordowanym- Freyi von Moltke. Ta szacowna dama zastrzegła, iż członkowie jej rodziny mogą dopiero wówczas oficjalnie pojawić się w Krzyżowej, gdy zaproszenie wyjdzie od Polaków, a nie od Niemców. I pojawili się- 17 lipca 1990 roku. Członkowie rodziny von Moltke z Freją na czele byli świadkami uroczystego powstania Fundacji. Pamięć o przeszłości została ocalona dla terażniejszości i przyszłości. ■

Przypisy:

1. J. Trenker, Trzy rzędy ołowianych rur, „Tygodnik Powszechny” nr 11, 16.03.2003.
2. Ku nowej Europie, czyli jak powstawała Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego, Wrocław 1997, s. 87.
3. Ku nowej..., s. 13.
4. Helmuth James Graf von Moltke, Ostatnie listy, Kraków 1993, s. 59- 60.
5. Ku nowej Europie..., s. 7
6. Ku nowej..., s. 65-67

Dominika Jakubiak

jest absolwentką europeistyki UMCS w Lublinie, stypendystką KAAD na Uniwersytecie w Mainz. Odbywa staż w Ośrodku „Brama Grodzka – Teatr NN”.

POLECAMY

O języku polskim

Książka daje całościowy obraz stanu polszczyzny końca XX wieku w kontekście kultury narodowej. Język jest opisany nie tylko jako narzędzie komunikacji, lecz także jako wartość kulturowa i podstawa tożsamości narodowej, jako świadectwo wspólnotowej konceptualizacji rzeczywistości i nośnik obrazu świata, źródło wiedzy o człowieku. Przystępnie, bez nadmiaru specjalistycznych terminów, w ujednoczonym układzie, z dodatkiem wskazówek bibliograficznych zostały przedstawione takie zagadnienia podejmowane przez współczesną lingwistykę antropologiczną i kognitywną, a równocześnie ważne dla dydaktyki języka ojczystego na różnych poziomach nauczania, jak:

- ✓ kultura języka i norma językowa;
- ✓ odmiany i główne style językowe;
- ✓ nowomowa i język poezji;
- ✓ akty i gatunki mowy, etykieta językowa, problemy tekstu;
- ✓ słownictwo, frazeologia i stereotypy jako narzędzia interpretacji świata;
- ✓ nazwy własne – osobowe i geograficzne;
- ✓ kategorie gramatyczne i zjawiska fonologiczne;
- ✓ aspekty ilościowe języka;
- ✓ kontakty języka polskiego z innymi językami, internacjonalizmy;
- ✓ język polski za granicą;
- ✓ słowniki, językoznawstwo polskie w XX wieku.

Współczesny język polski, red. Jerzy Bartmiński, Lublin 2001, s. 695

